प्रतिक्षत्र आत्रेयः।विश्वे देवाः, ७-८ देवपत्न्यः। जगती, २,८ त्रिष्टुप्।

हयो न विद्वाँ अयुजि स्वयं धुरि तां वहामि प्रतरणीमवस्युवम्।
नास्या वश्मि विमुचं नावृतं पुनर्विद्वान्पथः पुरएत ऋजु नेषति॥ ५.०४६.०१

हयः- अश्वः। न- इव। विद्वान्। स्वयम्। धुरि। अयुजि- युक्तोऽभवत्। ताम्- धुरम्। प्रतरणीम्- तारयित्रीम्। अवस्युवम्- रक्षयित्रीम्। वहामि- धरामि। अस्याः- धुरः। विमुचम्- विमोचनम्। न। वश्मि- कामये। पुनरावृतम्- पुनरावरणम्। न। वश्मि- कामये। विद्वान्। पुर एता- पुरोगामी। ऋजुपथः- सत्यमार्गान्। नेषति- नयति ॥१॥

अग्न इन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्र यन्त मारुतोत विष्णो।
उभा नासत्या रुद्रो अध ग्नाः पूषा भगः सरस्वती जुषन्त॥ ५.०४६.०२

अग्ने- सत्क्रतो। इन्द्र- ईशनाधिदैवत। वरुण- ऋताधिदैवत। मित्र- स्नेहाधिदैवत। मारुत- वायो प्राणाधिदैवत। उत- अपि च। विष्णो- सर्वान्तर्यामिन्। शर्धः- बलम्। प्र- प्रकर्षेण। यन्त- प्रापयत। उभा- उभौ। नासत्या- प्राणेशनशक्तिभूतौ। रुद्रः- वेगाधिदेवता। अध- अथ। ग्नाः- आपः। पूषा- पोषकः सूर्यः। भगः- सौभाग्याधिदेवता। सरस्वती- रसचोदनशक्तिः। जुषन्त- अस्मासु प्रीयमाणा भवन्तु ॥२॥

इन्द्राग्नी मित्रावरुणादितिं स्वः पृथिवीं द्यां मरुतः पर्वताँ अपः।
हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं भगं नु शंसं सवितारमूतये॥ ५.०४६.०३

ऊतये- रक्षायै। इन्द्राग्नी- ईशनाधिदैवतं सत्क्रतुम्। मित्रावरुणौ- स्नेहाधिदैवतमृताधिदैवतम्। अदितिम्- अखण्डप्रकृतिम्। स्वः। पृथिवीम्- भूमिम्। द्याम्- नभः। मरुतः- प्राणविशेषान्। पर्वतान्- गिरीन् स्थैर्यप्रतीकान्। अपः- मूलशक्तिधाराः। विष्णुम्- सर्वान्तर्यामिणं सर्वव्यापकं

Dr. Rangani
WEBOLIM

ब्रह्म। पोषणम्- पोषकं सूर्यम्। ब्रह्मणस्पतिम्- मेधावागधिदैवतम्। भगम्- सौभाग्याधिदैवतम्। नु- क्षिप्रम्। शंसम्- स्तुत्यम्। सवितारम्- प्रेरकमात्मानम्। हुवे- आह्वये ॥३॥

उत नो विष्णुरुत वातो अस्त्रिधो द्रविणोदा उत सोमो मयस्करत्।
उत ऋभव उत राये नो अश्विनोत त्वष्टोत विभ्वानु मंसते॥ ५.०४६.०४

उत- अपि च। विष्णुः- सर्वव्यापी। उत- अपि च। वातः- प्राणः। अस्त्रिधः- अहिंस्यः। द्रविणोदाः- सम्पद्दायकः। उत- अपि च। सोमः- रसः। मयः- आनन्दम्। करत्- करोतु। उत- अपि च। ऋभवः- चित्किरणाः। उत- अपि च। अश्विना- प्राणेशनशक्तिभूतौ। उत- अपि च। त्वष्टा- तनूकरणदेवता। विभ्वा- विभुः। राये- दानयोग्यसम्पदे। नः- अस्मान्। अनु मंसते- अनुमन्यन्ताम् ॥४॥

उत त्यन्नो मारुतं शर्ध आ गमद्दिविक्षयं यजतं बर्हिरासदे।
बृहस्पतिः शर्म पूषोत नो यमद्वरूथ्यं१ वरुणो मित्रो अर्यमा॥ ५.०४६.०५

बर्हिः- दर्भासने चित्तासने वा। आसदे- उपवेष्टुम्। त्यत्- सः। दिविक्षयम्- स्वर्गस्थः। यजतम्- पूज्यः। मारुतं शर्धः- मरुद्गणः। नः- अस्मान्। आ गमत्- आगच्छतु। बृहस्पतिः- मेधाधिदेवता। पूषा- पोषकः सूर्यः। वरुणः- ऋताधिदेवता। मित्रः- स्नेहाधिदेवता। अर्यमा- दानाधिदेवता। नः- अस्मभ्यम्। शर्म- क्षेमम्। यमत्- यच्छतु ॥५॥

उत त्ये नः पर्वतासः सुशस्तयः सुदीतयो नद्यः१ स्त्रामणे भुवन्।
भगो विभक्ता शवसावसा गमदुरुव्यचा अदितिः श्रोतु मे हवम्॥ ५.०४६.०६

उत- अपि च। त्ये- ते। पर्वतासः- गिरयः। सुशस्तयः- शोभनस्तुतयः। सुदीतयः- शोभनदानाः। नद्यः। नः- अस्माकम्। त्रामणे- रक्षायाम्। भुवन्- भवन्तु। विभक्ता- भद्रदा। भगः- सौभाग्याधिदेवता। शवसा- बलेन। अवसा- रक्षया। गमत्- आगच्छतु। उरुव्यचाः- विस्तीर्णा। अदितिः- अखण्डप्रकृतिः। मे- मम। हवम्- आह्वानम्। श्रोतु- शृणोतु ॥६॥

Dr. Rangani
WEBOLIM

देवानां पत्नीरुशतीरवन्तु नः प्रावन्तु नस्तुजये वाजसातये।

याः पार्थिवासो या अपामपि व्रते ता नो देवीः सुहवाः शर्म यच्छत॥ ५.०४६.०७

उशतीः- कामयन्त्यः। देवानां पत्नीः- देवपत्न्यः। नः- अस्मान्। अवन्तु- रक्षन्तु। नः- अस्माकम्। तुजये- सन्मानाय वा अपत्यायेति वैदिककोशः। वाजसातये- अन्नलब्धये। प्र- प्रकर्षेण। अवन्तु- रक्षन्तु। याः। पार्थिवासः- पृथिवीसम्बन्धिन्यः। याः। अपां व्रते अपि- अन्तरिक्षस्थाश्च। ताः। देवीः- देव्यः। सुहवाः- सुष्ठ्वाहूताः। नः- अस्मभ्यम्। शर्म- मङ्गळम्। यच्छत- दत्त ॥७॥

उत ग्ना व्यन्तु देवपत्नीरिन्द्राण्यग्नाय्यश्विनी राट्।

आ रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यन्तु देवीर्य ऋतुर्जनीनाम्॥ ५.०४६.०८

उत- अपि च। ग्नाः- देव्यः। देवपत्नीः- देवजायाः। व्यन्तु- विशेषेण हविर्भक्षयन्तु। इन्द्राणी- ईशनाधिदेवता। अग्नायी- सत्क्रत्वधिदेवता। राट्- राजमाना। अश्विनी- उषा ज्ञानोदयदेवता। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। वरुणानी- ऋताधिदेवता। आ शृणोतु। देवीः- देवपत्न्यः। व्यन्तु- विशेषेण हव्यं भक्षयन्तु। यः। जनीनाम्- देवजायानाम्। ऋतुः- आगमनकालः स वर्धताम् ॥८॥

Dr. Rangani
WEBOLIM